

Konzumacija alkohola među studentima sestristva Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci: rad s istraživanjem

---

Međimurec, Matija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:832197>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
SESTRINSTVO

Matija Međimurec

**KONZUMACIJA ALKOHOLA MEĐU STUDENTIMA SESTRINSTVA
FAKULTETA ZDRAVSTVENIH STUDIJA U RIJECI: rad s istraživanjem**
Završni rad

Rijeka, 2023.

UNIVERSITY OF RIJEKA
THE FACULTY OF HEALTH STUDIES
UNDERGRADUATE UNIVERSITY STUDY OF NURSING

Matija Međimurec

**ALCOHOL CONSUMPTION AMONG NURSING STUDENTS OF THE
FACULTY OF HEALTH STUDIES IN RIJEKA: research
Final thesis**

Rijeka, 2023.

Mentor rada: Dunja Čović, mag.med.techn.

Završni rad obranjen je dana _____ na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, pod povjerenstvom u sastavu:

1. Filip Knezović, univ.mag.med.techn.
2. Dunja Čović, univ.mag.med.techn.
3. Marija Bukvić, prof.reh.,univ.mag.med.techn.

Izvešće o provedenoj provjeri izvornosti studentskog rada

Opći podaci o studentu:

Sastavnica	Katedra za sestrinstvo
Studij	Prijediplomski stručni studij sestrinstva
Vrsta studentskog rada	Završni rad
Ime i prezime studenta	Matija Međimurec
JMBAG	0351010882

Podatci o radu studenta:

Naslov rada	Konzumacija alkohola među studentima sestrinstva Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci: rad s istraživanjem
Ime i prezime mentora	Dunja Čović, univ. mag. med. techn., naslovni predavač
Datum predaje rada	07.09.2023.
Identifikacijski br. podneska	2157042226
Datum provjere rada	4. rujna 2023.
Ime datoteke	Medjimurec-Završni-rad
Veličina datoteke	272 kB
Broj znakova	69571
Broj riječi	9847
Broj stranica	54

Podudarnost studentskog rada:

Podudarnost (%)	12%
-----------------	-----

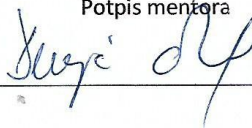
Izjava mentora o izvornosti studentskog rada

Mišljenje mentora	
Datum izdavanja mišljenja	4. rujna 2023.
Rad zadovoljava uvjete izvornosti	☒
Rad ne zadovoljava uvjete izvornosti	☐
Obrazloženje mentora (po potrebi dodati zasebno)	

Datum

4. rujna 2023.

Potpis mentora

ZAHVALA

Veliko hvala mentorici Dunji Čović, mag. med. techn., na stručnom vodstvu i savjetima prilikom izrade ovog završnog rada. Hvala i mojoj obitelji i prijateljima na pruženoj podršci i strpljenju tijekom studiranja.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Alkohol kao sredstvo ovisnosti	3
1.2. Etiologija alkoholizma	5
1.2.1. Genetika.....	5
1.2.2. Osobnost.....	5
1.2.3. Psihodinamska teorija.....	6
1.2.4. Interakcija gena i okoline	6
1.3. Učestalost konzumacije alkohola u studenata	8
1.4. Razlozi konzumacije alkohola u studenata.....	10
1.5. Simptomi i znakovi alkoholizma.....	11
1.6. Posljedice učestale konzumacije alkohola na organizam	13
1.7. Dijagnoza alkoholizma.....	14
1.8. Liječenje alkoholizma	16
2. CILJEVI I HIPOTEZE.....	18
3. ISPITANICI I METODE	19
3.1. Ispitanici.....	19
3.2. Postupak i instrumentarij.....	19
3.3. Statistička obrada podataka	20
3.4. Etički aspekti istraživanja.....	20
4. RETULTATI ISTRAŽIVANJA.....	21
4.1. Deskriptivna analiza sociodemografskih karakteristika ispitanika	21
4.1.1. Raspodjela prema dobi	21
4.1.2. Raspodjela prema spolu.....	22
4.1.3. Raspodjela prema prethodno završenom srednjoškolskom obrazovanju	22
4.1.4. Raspodjela prema načinu studiranja	23
4.1.5. Raspodjela prema godini studija	24
4.2. Razlika u prvoj konzumaciji alkohola između redovnih i izvanrednih studenata sestrinstva. ...	25
4.3. Vrsta alkoholnog pića koju studenti sestrinstva konzumiraju	26
4.4. Učestalost konzumacije alkohola kod studenata sestrinstva	27
4.4. Ostali podaci iz upitnika.....	29
LITERATURA.....	37
PRIVITCI.....	39
ŽIVOTOPIS	43

POPIS KRATICA

KAUK – dozvoljena koncentracija alkohola u krvi

DT – *delirium tremens*

MKB-10 – međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema

DSM – dijagnostički i statistički priručnik za mentalne poremećaje

SAŽETAK

UVOD: Alkohol je danas sve dostupniji svim dobnim skupinama pa tako i mlađim osobama i studentima. U Hrvatskoj se na konzumaciju alkohola gleda kao na sociološki prihvatljivo ponašanje, jer omogućuje osobama da se bolje zabave. Međutim, svake godine umire velik broj osoba zbog učinaka koje alkohol ostavlja na ljudsko zdravlje ili zbog krive procjene sposobnosti koje osobe imaju tijekom njegove konzumacije. Alkohol konzumira sve veći broj ljudi u ranijoj životnoj dobi zbog čega se sve više pažnje posvećuje posljedicama koje alkohol ostavlja na zdravlje čovjeka.

CILJ: Cilj je ispitati studente Preddiplomskog stručnog studija sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci o navikama konzumacije alkohola. Specifični ciljevi su odrediti s koliko godina je većina studenta (redovni i izvanredni) konzumirala alkohol, koju vrstu alkoholnog pića preferiraju i kod koje grupe studenata (redovnih ili izvanrednih) je češća konzumacija alkohola.

METODE: Prikupljanje podataka za ovo istraživanje provedeno je putem online upitnika na platformi *Google Forms*. Upitnik je sastavio autor rada, a podijeljen je u dva dijela. Prvi dio upitnika odnosi se na sociodemografske podatke (dob, spol, srednjoškolsko obrazovanje, način studiranja i godina studija). Podaci dob i način studiranja korišteni povezani su s ciljevima rada te su korišteni u ispitivanju hipoteza. Drugi dio upitnika odnosi se na podatke o konzumaciji alkohola (kada je bila prva konzumacija, koju vrstu preferiraju, kolika je česta konzumacija i sl.). Iz drugog dijela uzeti su podaci iz tri pitanja kako bi se ispitivale postavljene hipoteze. Ispitanici su prije ispunjavanja upitnika obaviješteni o svrsi prikupljana podataka iz upitnika odnosno da će podaci biti upotrijebljeni u svrhu izrade završnog rada.

REZULTATI: Ispitanici u ovom istraživanju jesu studenti Preddiplomskog stručnog studija sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci. Istraživanju je ukupno pristupilo 110 studenta, od toga 59 redovnih i 51 izvanrednih studenta. Rezultati dobiveni istraživanjem potvrđuju hipotezu 1 odnosno potvrđuju da je većina studenata prvi put konzumirala alkohol u dobi od 14-18 godina. Hipoteza 2 također je potvrđena gdje podaci ukazuju da studenti sestrinstva (redovni i izvanredni) preferiraju alkoholna pića s nižim postotkom alkohola, odnosno pivo ili vino. Treća hipoteza kojom se ispitivalo koja grupa studenata (redovni ili izvanredni) češće konzumira alkohol je odbačena, jer obje grupe studenta konzumiraju alkohol jednako često.

ZAKLJUČAK: Većina studenta Preddiplomskog stručnog studija sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci konzumirala je alkohol u dobi od 14-18 godina kao što je to slučaj i u ostalim državama. Preferiraju pivo ili vino u odnosu na žestoka alkoholna pića kao i studenti sestrinstva drugih zemalja, a razlika u učestalosti konzumacije među redovnim i izvanrednim studentima nije značajna.

Ključne riječi: alkohol, alkoholizam, konzumacija, studenti sestrinstva

ABSTRACT

INTRODUCTION: Alcohol is now increasingly available to all age groups including younger people and students. In Croatia, alcohol consumption is seen as a sociologically acceptable behavior, because it allows people to have a better time. However, every year a large number of people die because of the effects that alcohol leaves on human health or because of the wrong perception of the abilities that people encounter during alcohol consumption. Alcohol is consumed by an increasing number of people at an earlier age, which is why more and more attention is paid to the consequences that alcohol leaves on human health.

OBJECTIVE: The objective is to examine the students of the Undergraduate Professional Study of Nursing at the Faculty of Health Studies in Rijeka about their habits of alcohol consumption. The specific objectives are to determine the age at which the majority of students (full-time and part-time) consumed alcohol for the first time, which type of alcohol beverage they prefer and which group of students (full-time or part-time) consume alcohol more often.

METHODS: Data collection for this research was conducted through an online questionnaire on the Google Forms platform. The questionnaire was compiled by the author of the paper and is divided into two parts. The first part of the questionnaire refers to sociodemographic data (age, gender, high school education, method of study and year of study). The data age and method of study used are related to the objectives of the work and were used in testing the hypotheses. The second part of the questionnaire refers to data on alcohol consumption (when was the first alcohol consumption, which type of alcohol beverages do they prefer, how often do they drink, etc.). Data from three questions were taken from the second part in order to test the hypotheses. Before filling out the questionnaire, the respondents were informed about the purpose of the data collected from the questionnaire, that is, that the data will be used for the purpose of preparing the final paper.

RESULTS: The respondents in this research are students of the Undergraduate Professional Study of Nursing at the Faculty of Health Studies in Rijeka. A total of 110 students participated in this research, of which 59 were full-time students and the other 51 were part-time students. The results obtained from the research confirm hypothesis 1, that is, they confirm that the majority of students consumed alcohol for the first time at the age of 14-18. Hypothesis 2 was also confirmed where the data indicated that nursing students (full-time and part-time) prefer alcoholic beverages with a lower percentage of alcohol like beer or wine. The third hypothesis,

which examined which group of students (full-time or part-time) consumes alcohol more often, was rejected because both groups of students consume alcohol equally often.

CONCLUSION: The majority of Undergraduate Professional Study of Nursing at the Faculty of Health Studies in Rijeka consumed alcohol at the age of 14-18, as is the case in other countries. They prefer beer or wine compared to stronger alcoholic beverages, just like nursing students of other countries, and the difference in the frequency of alcohol consumption between full-time and part-time students is not significant.

Key words: alcohol, alcoholism, consumption, nursing student

1. UVOD

Alkohol je pošast današnjice, rasprostranjen i dostupan svim dobnim skupina pa tako i kod većine studenata čiji način života prihvaća konzumaciju alkohola kao sredstvo zabave i poticaja u svakodnevnom življenju. Iako se pretjerana konzumacija alkohola povećala u maloj količini u posljednjih nekoliko desetljeća, briga o posljedicama koje alkohol ostavlja na zdravlje, ponašanje i sigurnost je u eksponencijalnom porastu (1). U našoj kulturi konzumacija alkohola predstavlja sociološki prihvatljivo ponašanje i uobičajen način zabave među mladima zbog čega studenti ne vide problem u njegovoj konzumaciji te im služi kao sredstvo za opuštanje u stresnim situacijama (2) i socijalnim situacijama kada žele „impresionirati“ prijatelje odnosno društvo. Prva rana konzumacija alkohola povezana je s poremećajima u konzumaciji alkohola zbog čega osobe koje su konzumirale alkohol u ranijoj dobi imaju veći rizik za razvoj poremećaja vezanih uz alkohol. Prosječna dob u kojoj muškarci prvi put konzumiraju alkohol je 15,4 godina dok je prosječna dob za žensku populaciju 16, 2 godine (3). Uz djecu čiji roditelji boluju od alkoholizma, osobe sa psihološkim problemima, žrtve zlostavljanja, hiperaktivnim ponašanjem i osobama koji imaju probleme u socijalnom aspektu, studenti su jedna od rizičnih skupina kod kojih je moguća pojava pretjerane konzumacije alkohola odnosno alkoholizma.

Procjenjuje se kako godišnje u svijetu umre preko 2,5 milijuna ljudi zbog štetnih posljedica alkohola. U svjetskim okvirima, alkohol uzrokuje 4% ukupne smrtnosti što je znatno veći broj smrtnosti nego kod AIDS-a/HIV-a, nasilja i tuberkuloze (4). U 21. stoljeću drugačije se gleda na ovisnost kao bolest zbog velikog napretka i novih saznanja u neuroznanosti. Ovisnici ne mogu kontrolirati svoje potrebe prema alkoholu ili drugim sredstvima ovisnosti što dovodi do promjena fizioloških i kognitivnih funkcija. Studenti godišnje konzumiraju alkohol češće nego mladi koji ne pohađaju fakultet (5). Nadalje, redovni studenti su više angažirani u akademskim aktivnostima od izvanrednih zbog čega su više izloženi rizičnom ponašanju, uključujući i češću konzumaciju alkohola (6). Trenutni podaci pokazuju da konzumacija alkohola kod studenata opada tijekom preddiplomskog studija, ali tjedne razine potrošnje u 3. godini ostaju visoke za znatan broj studenata. Mjere prevencije poput sprječavanja konzumacije alkohola, ograničavanje ponude alkohola i poticanje studenata da manje piju u porastu su u posljednjih nekoliko desetljeća zbog razloga što sve veći broj studenata konzumira alkohol i to u većim količinama (7). Studenti sestrinstva preferiraju pića s nižim postotkom alkohola poput

pive. Konzumacija pive može se objasniti činjenicom da se pivo smatra kao „piće“ čija se inicijacija predstavlja već unutar obitelji (8).

Prema podacima o konzumaciji alkoholnih pića dnevno Hrvatska se nalazi među prvih pet država (10,2 %) u Europskoj Uniji s prevalencijom iznad 10 % zajedno s Francuskom, Bugarskom, Španjolskom i Portugalom (9). Uz ovako velik postotak osoba koje konzumiraju alkohol određeni postotak otpada i na studente. S obzirom na veliku učestalost konzumiranja alkohola u našem društvu što predstavlja veliki javnozdravstveni problem, kroz obradu ove teme dobiva se uvid u učestalost konzumacije alkohola kod studenata kao jedne od mnogih rizičnih skupina društva. Podaci o konzumiranju alkohola među studentima sestrinstva još su uvijek slabo istraženi, ali raspravljalo se o čimbenicima koji se odnose na predispoziciju za konzumaciju alkoholnih pića od kojih su glavni: povećani stres zbog same dinamike posla, utjecaji okoline i vršnjaka, individualni faktori i dostupnost alkohola (10).

1.1. Alkohol kao sredstvo ovisnosti

Alkohol je jedna od najčešće zloupotrebljivanih tvari koja sa sobom nosi ozbiljne medicinske, socijalne i psihološke probleme. Procjenjuje se da 2,3 milijarde ljudi širom svijeta pije alkohol. Prosječna dnevna konzumacija je 33 grama čistog alkohola na dan što je otprilike dvije čaše 150 ml vina, velikog piva (750 ml) ili dvije čašice od 40 ml žestokog pića (11). Prevalencija problema povezanih s alkoholom razlikuje se u različitim kulturama i društvima. Privlačnost alkohola nije samo pojava suvremenog društva, već je prisutna kroz povijest ljudskog postojanja. I u ranijim vremenima čovjek je prerađivao plodove tehnikama poput pripreme hranjive podloge, alkoholnim vrenjem i fermentacijom, izdvajanjem i pročišćivanjem proizvoda kojima je omogućena proizvodnja alkoholnih pića. Naime, kod svake konzumacije pa tako i alkoholne bitna je umjerenost. Česta konzumacija alkohola u velikim količinama dovodi do razvoja ovisnosti čije posljedice ostavljaju trajna oštećenja na čovjekovo fizičko i psihičko zdravlje. Alkohol je ujedno i najčešća prva ovisnost s kojom mlade osobe imaju kontakt i gotovo svakodnevno mu svjedoče. Početak uzimanja alkohola kao sredstvo ovisnosti ovisi o brojnim čimbenicima od kojih su najčešći: nasljedstvo, društvo, okolina u kojoj je osoba odrastala, trenutna okolina u kojoj živi, stres te prisutnost psihičkih komplikacija.

Većina studenata ne pije veću količinu alkohola, ali postoji određeni postotak koji to rade. Učestalom i većom količinom konzumacije alkohola stvaraju probleme za sebe, svoje kolege, fakultete i sveučilišta što utječe na njihov akademski uspjeh, uspjeh kolega i same visokoobrazovne institucije. Da studenti piju, nekada i u većim količinama nije novost, no proteklih nekoliko desetljeća konzumacija tijekom studiranja je postala otvoreno priznati društveni problem. Niz istraživanja sveučilišnih i državnih dužnosnika tvrde da je opijanje na fakultetu povezano s najopasnijim i najštetnijim aspektima studentskog života. Pretjeranoj konzumaciji alkohola pridonijeli su najtužniji i najproblematičniji dijelovi studentskog života, uključujući nasilje, seksualno zlostavljanje pa čak i smrt. Iz tog razloga pretjerana konzumacija alkohola preoblikovana je u gorući društveni problem visokog obrazovanja. Iako je opijanje na fakultetima staro kao i sami fakulteti, način na koji fakulteti gledaju na alkoholizam promijenio se znatno u posljednjih nekoliko desetljeća, a sveučilišno opijanje je uokvireno drugačije nego što je nekad bilo. Prije nekoliko desetljeća na alkoholizam se prvenstveno gledalo kao na osobni problem dok se danas smatra ne samo osobnim već problemom visokog obrazovanja i društvene zajednice (društveno opijanje je javnozdravstveni problem). Većina studenata pije povremeno, ali upravo prekomjerni oblik konzumacije alkohola u studenata čini srž društvenog problema.

Ovisnost o alkoholu je kronični relapsirajući poremećaj povezan s kompulzivnim pijenjem alkohola, gubitkom kontrole nad unosom i pojavom negativnog emocionalnog stanja u odsutnosti konzumacije alkohola (12). Alkoholizam na fakultetu pogađa milijune studenata svake godine. Studentske godine jedne su od najpopularnijih razdoblja za eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti, osobito alkoholom. Otprilike 80% studenata konzumira alkohol u nekoj mjeri, a procjenjuje se da oko 50% od tih studenata prekomjerno pije odnosno konzumira previše alkohola u premalom vremenskom periodu (13). Mnogo mladih ljudi prizna da piju alkohol čak i prije upisa na fakultet. Nakon završene srednje škole i odlaskom u mjesto studiranja, studenti koriste svoju novostečenu slobodu. Dostupnost alkohola na društvenim događajima i aktivnostima često je primamljiva studentima, a često se jedno piće brzo pretvori u dva, tri ili više. Često konzumiranje alkohola iz tjedna u tjedan uzrokuje porast tjelesne tolerancije na alkohol zbog čega osoba mora piti veće količine alkohola kako bi se postigao njegov učinak. Učestalo prekomjerno konzumiranje alkohola povećava šanse za razvoj poremećaja ovisnosti o alkoholu koji može uzrokovati niz ozbiljnih fizičkih i emocionalnih problema. Neke od nuspojava su privremene nestaju u roku od nekoliko dana dok druge mogu utjecati na ljudski organizam godinama. Upravo iz tog razloga potrebno je potražiti profesionalnu pomoć već pri prvim znacima koju upućuju na prekomjernu alkoholnu konzumaciju. Specijalisti centra za liječenje od alkohola pružaju vrhunsku njegu i pomoć onima koji su voljni apstinirati od alkohola.

1.2. Etiologija alkoholizma

Dob početka pijenja identificiran je kao važan čimbenik zlouporabe alkohola kao sredstva ovisnosti. Što osoba ranije krene s njegovom konzumacijom to je i veći rizik za razvoj kasnijih problema povezanih s alkoholom. Važni čimbenici koji utječu na razvoj ovisnosti o alkoholu jesu genetika, osobnost, psihodinamika i interakcija gena i okoline. Studenti koji često konzumiraju alkohol navode kako je to ujedno i najjeftinija metoda opuštanja tijekom stresnih razdoblja na fakultetu odnosno služi im da se bolje zabave, poboljšaju svoje socijalne vještine i popune previše slobodnog vremena.

1.2.1. Genetika

Genetska predispozicija povezana je s pojavom alkoholizma. Stav obitelji prema alkoholu, problemi u obitelji, traume u odrastanju djece u obitelji alkoholičara, identifikacija s agresorom te društveno učenje čimbenici su koji igraju ulogu u razvijanju ovisnosti prema alkoholu. Na osobe koje su izložene riziku zlouporabe alkohola djeluju specifični geni koji utječu na mogućnost pojave alkoholizma u životu pojedinca.

1.2.2. Osobnost

Modeli nasljednosti i učenja nisu uspostavili direktnu vezu koja bi uzrokovala ovisnost o alkoholu. Na pitanje tada postavljeno „postoji li alkoholna osobnost?“, brojni istraživači pokušali su uspostaviti vezu između osobnosti i alkoholizma. Osobnost je dinamična organizacija unutar psihofizičkih sustava pojedinca koji određuju njegovo karakteristično ponašanje i misli čime se može zaključiti da prvenstveno sama osoba upravlja svojim ponašanjem, da odlučuje o početku pijenja i nastavku konzumacije alkohola te o posljedicama njegove zlouporabe.

1.2.3. Psihodinamska teorija

Alkohol uzrokuje promjenu raspoloženja i preusmjeravanje misli procesa čime pruža poticaj regresivnim razinama razmišljanja i postizanja zadovoljstva, ali pojedinac misli na način koji je nelogičan. Alkohol osobama pruža bijeg od realnosti gdje tijekom njegove konzumacije zaborave na svakodnevne probleme i bježe od misli koje ih zabrinjavaju. Ovisnost se smatrala sredstvom kojeg bi koristile osobe koje nesvjesno imaju snažan poriv za samouništenjem. Taj poriv bi najčešće proizlazio i bio povezan s djetetovim odnosom i bijesom prema roditeljima čije je ponašanje tijekom djetinjstva smanjeno dobivalo potrebe tijekom oralne faze razvoja. Za nedostatak u ovoj fazi osobe kasnije u životu mogu razviti ovisnost o alkoholu. Povezanost prekomjerne konzumacije alkohola s nedostatkom potreba u oralnoj fazi prvi je opisao austrijski neurolog Sigmund Freud. On smatra da alkohol pruža zadovoljstvo koje je osobi nedostajalo u djetinjstvu. Uzrok ovisnosti također je pripisan osjećaju inferiornosti koji je povezan s dugotrajnim stanjem nesigurnosti i željom za izbjegavanjem odgovornosti. Osobe ovisne o alkoholu mogu imati određene prepoznatljive osobine kao što su: izrazita sramežljivost, sklonost izolaciji, nestrpljivost, razdražljivost, tjeskoba, depresija i preosjetljivost (14).

1.2.4. Interakcija gena i okoline

Osobe s pozitivnom obiteljskom anamnezom alkoholizma u povećanom su riziku za sam razvoj bolesti, no prisustvo bolesti u obitelji ne znači nužno da će i ostali članovi obitelji postati osobe ovisne o alkoholu. Vrijedi i obrnuto gdje alkoholičari ne moraju imati članove obitelji oboljele od alkoholizma. Psihološki i okolišni utjecaji doprinose izražavaju problema povezanih s alkoholom. U proteklom desetljeću, istraživali su se čimbenici rizika i determinante pijenja u kući i u društvu općenito kao i oni čimbenici temeljeni na etničkoj pripadnosti i spolu. Promatrali su se i učinci alkohola na intelektualne procese poput donošenja odluka i učenja. Uspoređujući genetske i okolišne čimbenike na razvoj ovisnosti o alkoholu, alkoholizam se dijeli na 2 tipa. Alkoholizam tipa 1 koji pogađa muškarce i žene u istom omjeru zahtijeva prisutnost specifične genetičke pozadine kao i određene okolišne čimbenike (najčešće nizak socioekonomski status). Ovaj podtip alkoholizma karakterizira blaga ili teška zlouporaba alkohola čiji početak najčešće počinje u odrasloj dobi kada osobe gube kontrolu nad pijenjem te imaju osjećaj krivnje i straha o ovisnosti o alkoholu.

Osobe s ovim podtipom najčešće koriste alkohol kao sredstvo za ublažavanje anksioznosti i bijeg od svakodnevnih problema. S druge strane, alkoholizam tipa 2 češće se javlja kod muškaraca nego žena prvenstveno zbog genetske predispozicije dok okolišni čimbenici igraju manju ulogu u njegovom razvoju. Ovaj tip alkoholizma povezan je s razvojem ovisnosti u ranijoj životnoj dobi (prije 25. godine života) uz probleme ponašanja i nemogućnost apstinencije od alkohola. Osobe oboljele od ovog podtipa prvenstveno konzumiraju alkohol kako bi postigli osjećaj euforije.

1.3. Učestalost konzumacije alkohola u studenata

Godine studiranja predstavljaju razdoblje u kojem osobe konzumiraju veće količine alkohola tijekom života i gdje se često javljaju poremećaji unosa alkohola. Individualni faktori, prijašnja iskustva te faktori unutar studentskih smještaja (domova kampusa) odnose se na korištenje i probleme u vidu konzumacije velikih količina alkohola u studenata.

Nadalje postoje i razlike u oblicima i učestalosti uporabe određenih oblika tvari među osobama koje studiraju i onih koji nisu upisali fakultete. Iako su neki od tih oblika manje zastupljeni kod osoba koje studiraju (duhan, kokain), alkohol u studenata sličan je po količini u učestalosti konzumacije među studentima i osobama koje ne studiraju. Studenti sve češće zloupotrebljavaju alkohol, odnosno konzumiraju ga u dozama koje mogu biti opasne za život ali ga konzumiraju sve rjeđe (najčešće ga konzumiraju samo vikendima ili na zabavama). Studenti koji su živjeli sa svojim roditeljima konzumiraju alkohol u većoj količini nego osobe koje su odustale od srednje škole, ali ipak manje od osoba koje su uspješno završile srednju školu. Općenito, pojedinci koji su odustali od fakulteta imali su stopu konzumiranja alkohola sličnu kao studenti koji se još uvijek obrazuju što utječe na njihove socijalne odnose i stil života. Prisutnost na predavanjima bila je rjeđa u osoba koje su često konzumirale alkohol nego onih koji ga nisu konzumirali što ukazuje na problem polaganja kolegija s obzirom na to da je prisustvo na predavanjima ključna komponenta za polaganje završnih ispita.

Alkohol često sa sobom nosi negativne posljedice koje utječu na zdravlje pojedinca i njegovu funkciju u društvu. Javljaju se socijalni problemi (fizičko ili verbalno napadanje osobe, agresija, problemi u obitelji i vezama), pravni problemi (uhićenje zbog vožnje pod utjecajem alkohola), edukacijski /poslovni problemi (poteškoće na fakultetu, gubitak radnog mjesta, nemogućnost ostvarivanja ciljeva u karijeri) i zdravstveni problemi (nenamjerna ozljeda, najčešće usred pada, bolesti jetre i živčanog sustava). Zdravstveni problemi povezani s čestom konzumacijom alkohola relativno su česti kod studenata. Alkohol nosi kratkoročne i dugoročne posljedice na pojedinca kao što su osjećaj mamurluka, mučnine ili povraćanja. Smrtni ishod kao posljedica akutnog trovanja alkoholom i samoubojstvo pod utjecajem alkohola teme su koje izazivaju veliku zabrinutost u populaciji studenata koji često opisuju kako ih alkohol opušta, podiže im pouzdanje pa se tada osjećaju „svoji“ što neke pojedince može dovesti na neracionalno razmišljanje i postupanje pa čak i samoubojstvo. Studenti često nemaju mogućnost vožnje automobilom kada su na fakultetu, no oni koji tu mogućnost imaju priznaju

da su sjeli za volan pod utjecajem alkohola te zbog slabije koncentracije, pospanosti i sporijih refleksa doveli u rizik ne samo svoj život već i život drugih osoba u automobilu kao i svih sudionika u prometu.

Postoji više rješenja kako bi se smanjila učestalost alkoholizma kod populacije no podizanje svijesti društva o štetnosti alkohola kroz predavanja u srednjim školama ili na fakultetima, edukacija kroz letke ili razgovor s doktorom obiteljske medicine najlakši su i najdostupniji način prevencije. Sama edukacija o štetnosti alkohola smanjuje mogućnost pojave ovisnosti o alkoholu. Hingson i sur. (2002) primijetili su da studenti imaju manje šanse da im se pruži pomoć od liječenja sredstava ovisnosti od osoba koje nisu studirale, ali pojava zdravstvenih problema koje nastaju kao posljedica alkohola jednako su zastupljene u obje grupe (14).

1.4. Razlozi konzumacije alkohola u studenata

Postoje brojni razlozi koje studenti navode zašto konzumiraju alkohol. U društvu se vjeruje da muškarci više piju od žena, no u posljednjih nekoliko godina taj se omjer sve više izjednačava. Studenti navode da im konzumiranje alkohola prvenstveno služi zbog opuštanja, jer im omogućuje da se na kratko zabave i zaborave na svakodnevne probleme. Nadalje navode da alkohol poboljšava njihove društvene aktivnosti – više se smiju i razgovaraju nego inače, pričaju o temama o kojima inače ne bi pričali trijezni pa provod uz konzumaciju alkohola postaje poticaj za buduća druženja. Navode da konzumacija alkohola olakšava pri stvaranju novih veza s poznatim ili nepoznatim ljudima, osjećaju zadovoljstva svojim tjelesnim izgledom, mogućnošću dobrog provoda. Neki od neuobičajenih razloga zašto konzumiraju alkohol je dosada kada se nađu se u situacijama gdje smatraju da imaju višak slobodnog vremena i kao i izgovor da im hrana ima bolji ukus uz alkoholno piće.

Po mišljenju studenta konzumacija alkohola rješava probleme kada se nađu u novom društvenom okruženju, olakšava im prilagodbu na novonastalu situaciju (prijelaz iz srednjih škola na fakultet). Brojni studenti su vezani za svoje obitelji i prijatelje, a odlaskom na fakultet provode duži vremenski period bez njihove prisutnosti pa imaju poteškoće nositi se s takvim situacijama. U tom slučaju alkoholu im pruža utjehu.

Nova tehnologija također igra ulogu u konzumaciji alkohola kod studenata. Društvene mreže poput Facebook-a i Instagrama pomažu širenju priče o zabavama i okupljanju ljudi sa zajedničkim ciljevima i interesima za zabave. Nerijetko se vidi alkohol na slikama koje su objavljene s neke zabave, koncerta ili slavlja što je u našem društvu prihvaćeno. Smatra se da je nekulturno odbiti alkoholno piće kada se posjeti prijatelje ili obitelj u njihovoj kući, jer su se oni potrudili oko pripreme. S druge strane internet može služiti kao mjesto pomoću kojeg se prevenira pretjerano konzumiranje alkohola te se ljudi poučavaju o štetnim utjecajima alkohola na njihovo psihičko i fizičko zdravlje.

1.5. Simptomi i znakovi alkoholizma

Alkoholizam je psihijatrijska bolest kod koje pojedinac često konzumira velike količine alkohola koja dovodi do tolerancije, psihičke i fizičke ovisnosti te opasnog apstinencijskog sindroma (15). Alkohol se unosom u tijelo preko probavnog sustava, točnije tankog crijeva, apsorbira u krv. U krvi dolazi do njegovog nakupljanja jer se alkohol brže apsorbira nego li oksidira ili eliminira, odnosno izlučuje iz organizma. Konzumirani alkohol se izlučuje kroz znoj, disanje i mokraću i to u svojem nepromijenjenom obliku. Depresija CNS-a je glavno djelovanje alkohola.

Problem koji se često javlja uz konzumaciju alkohola je upravljanje motornim vozilima, gdje osoba koja je pod utjecajem alkohola dovodi u opasnost sebe, druge osobe u autu i ostale sudionike u prometu. KAUK (dozvoljena koncentracija alkohola u krvi) je mjera koja se tolerira kada osoba upravlja vozilom, a u većini država iznosi ≤ 80 mg/dl (0,08%). Koncentracija od 50 mg/dl djeluje na organizam anksiolitički i sedativno. Koncentracija od 50-150 mg/dl izaziva gubitak koordinacije, 150-200 mg/dl koncentracija je koja već može dovesti do pojave alkoholnog delirija dok razina od 300-400 mg/dl izaziva gubitak svijesti. KAUK veći od 400 mg/dl može biti letalan. Za mjerenje koncentracije alkohola u krvi češće se koristi vrijednost izražena u promilima. Vrijednost do 0,5 ‰ označava stanje kod kojeg ne nalazimo vanjske znakove pijanstva. 0,5-1,5 ‰ označava pripito stanje ili opijenost kod kojeg se javlja labilnost afekta i veselost. 1,5-2,5 ‰ definiramo kao pijano stanje kod kojeg se javljaju smetnje govora i ponašanja te nesiguran i teturav hod. Teško pijano stanje obuhvaća vrijednost od 2,5-3,5 ‰, a vrijednosti veće od 3,5 pa sve do 8,0 ‰ označavaju potencijalno letalno pijanstvo. Brzo pijenje alkohola također može biti uzrok smrti ili dovesti do srčanih aritmija i depresija disanja.

Kronično opijanje označava opetovano pijenje alkohola kod kojeg osobe postaju otporne na njegove učinke zbog čega je potrebna znatno veća količina da se postignu njegovi učinci. Kod studenata najčešće se javlja zbog osjećaja usamljenosti, odvojenosti od obitelji, neadekvatne prilagodbe na novu okolinu, socijalnih problema ili stresa i neuspjeha na fakultetu. U stanicama CNS-u javlja se stanična ili farmakološka tolerancija na alkohol. Kod tih osoba su vrijednosti KAUK-a velike, a za pojedince potencijalno smrtonosne. Osobe s vremenom postanu tolerantne na alkohol ali na etanol nikad ne razviju potpunu toleranciju. Ako se u krvi nalazi veća količina etanola tada se razvija određeni stupanj opijenosti koji sa sobom nosi i

tjelesna oštećenja. Osobe tolerantne na alkohol podložne su alkoholnoj ketoacidozi, ali i depresiji disanja tijekom njegove zlouporabe.

Ovisnost o alkoholu jednako je ozbiljna kao i kod drugih oblika ovisnosti gdje dolazi do zlouporabe tvari. Tjelesna ovisnost koja prati toleranciju je jaka te prekidanje pijenja alkohola može imati smrtonosan ishod. Alkoholizam dovodi do brojnih tjelesnih oštećenja, najčešće ciroze jetre i hepatitisa, gastritisa, pankreatitisa, kardiomiopatije (najčešće udružene s aritmijama), periferne neuropatije i oštećenja mozga. Wernickova encefalopatija i Korsakoffljeva psihoza su pojave povezane s oštećenjem mozga. Wernickova encefalopatija je poremećaj koji je obilježen naglim nastankom smetenosti, djelomične oftalmoplegije, ataksije i nistagmusa uslijed nedostatka tiamina (vitamina B1) koji je uključen u metabolizam ugljikohidrata, masti, aminokiselina, glikoze i alkohola). Pretjerani unos alkohola ometa njegovu apsorpciju iz probavnog sustava i pohranu u jetri. Poremećaj se uz liječenje može povući, trajati neko vrijeme ili prijeći u Korsakoffljevu psihozu koja je njegova kasna komplikacija, a ona dovodi do promjena u pamćenju i ponašanju. Razvija se čak u 80 % bolesnika s neliječenom Wernickeovom encefalopatijom (15). Ustezanje od alkohola prate brojni znakovi i simptomi koji nastaju 12 do 48 sati nakon što je osoba prestala s konzumacijom alkohola. Blagi sindrom apstinencije obuhvaća drhtavicu, znojenje, slabost, hiperrefleksiju i probavne simptome. U kratkom vremenskom periodu kod nekih bolesnika pojavljuju se toničko-kloničke konvulzije obično u 2 navrata. Alkoholna halucinoza nastaje kada dolazi do naglog prekida konzumacije alkohola nakon dugotrajnog i pretjeranog uzimanja alkohola, a najčešće se manifestira kroz iluzije i slušne halucinacije imperativnog oblika. Sindrom može nalikovati shizofreniji, ali mišljenje u alkoholnoj halucinozi nije dezorganizirano. Kod pojave alkoholne halucinoze, svijest osobe je očuvana, a znakova nestabilnosti autonomije koji se vide kod DT (*delirium tremens*) obično nema. Halucinoza koja prethodi DT-u je prolazna, a do oporavka dolazi za 1 do 3 tjedna. Ako bolesnik odluči nastaviti s konzumacijom alkohola doći će do recidiva. DT se obično javlja 48 do 72 sata nakon prestanka konzumacije alkohola koji je praćen anksioznošću, konfuzijom, jakim znojenjem, insomnijom i dubokom depresijom. Blagi delirij praćen je tahikardijom od 100 do 200/min i povišenom temperaturom 37,2 do 37,8 °C dok kod izraženog delirija vrijednosti pulsa iznose >120/min a tjelesna temperatura >37,8 °C . Kod DT bolesnik misli da se zidovi oko njega pomiču, ruše ili se cijela soba okreće. Napretkom delirija dolazi do razvoja tremora ruku u stanju mirovanja koji se može širiti u glavu ili trup. Ataksija izražena, a izuzetno je važno opservirati bolesnika u ovom razdoblju zbog mogućnosti samoozljeđivanja.

1.6. Posljedice učestale konzumacije alkohola na organizam

Posljedice koje alkohol ostavlja razlikuju se kod svake osobe. Neki studenti nemaju nikakvih posljedica koje se odmah pojavljuju, ali kod onih koji često i puno piju problem rizik za pojave negativnih posljedica za povećava. Ti studenti često propuštaju predavanja, kasne s obavezama na fakultetu, svađaju se s prijateljima i obitelji, uništavaju tuđe vlasništvo, sudjeluju u tučnjavama, upravljaju pijani motornim vozilima i imaju veći rizik za ozljeda. Studenti koji ne konzumiraju alkohol cijelo vrijeme već nekoliko puta mjesečno (najčešće vikendom) imaju najveći rizik od ovih posljedica.

Više od 150 000 studenata razvije zdravstvene probleme povezane s pretjeranom konzumacijom alkohola i 1,2 do 1,5 % njih opisuju kako su pokušavali izvršiti suicid unazad godine dana pod utjecajem alkohola ili droga. Konzumacija alkohola oštećuje mozak, usporava njegov rad i tako šteti mentalnom zdravlju pojedinca. Upravo te promjene mogu dovesti do proživljavanja negativnih emocija poput depresije, tjeskobe ili ljutnje što može pridonijeti razvoju suicidalnih misli. Smrtnim ishodom godišnje završava 1 700 slučajeva koji su povezani s konzumacijom alkohola u dobi od 18 do 24 godine. Najčešći uzrok tome su nenamjerne ozljede odnosno upravljanje motornim vozilima pod utjecajem alkohola. Skoro 600 000 studenata u dobi od 18-24 godina godišnje zadobi neki oblik ozljede (lakši ili teži) pod utjecajem alkohola a 696 000 studenata u toj dobi su doživjela fizički napad od drugih studenata koji su bili pod utjecajem alkohola (16).

Zdravstveni problemi vezani uz alkoholizam imaju kratkoročne i dugoročne posljedice. Pretjerana konzumacija alkohola ima trenutne učinke, a najčešća pojava je otrovanje alkoholom što je hitno stanje gdje je koncentracija alkohola u krvi iznad 4 ‰ i smatra se smrtonosnom dozom. Pretjerana konzumacija za trudnice posebno je opasna, jer može dovesti do fetalnog alkoholnog sindroma kod djeteta ili pak završiti smrtnim ishodom ploda. Nakon učestale i pretjerane konzumacije alkohola javljaju se dugoročne posljedice kao što su hipertenzija, srčane bolesti, infarkt miokarda, problemi probavnog trakta, karcinom dojke, usta, ždrijela, jednjaka, glasnica, jetre, crijeva i rektuma. Imunološki sustav postaje sve slabiji što povećava rizik od obolijevanja. Javljaju se i problemi s pamćenjem, učenjem, a moguća je i pojava demencije što sve dovodi do lošeg uspjeha na fakultetu i u životu općenito, jer se razvije depresija, anksioznost i socijalni problemi.

1.7. Dijagnoza alkoholizma

Sustav Svjetske zdravstvene organizacije (MKB-10) i sustav Američkog psihijatrijskog društva (DSM-IV) suvremeni su dijagnostički sustavi koji su temeljeni na konceptu sindroma ovisnosti o alkoholu. Kod pacijenta oboljelih od alkoholizma javljaju se specifični simptomi od kojih su najčešći gubitak kontrole, apstinencijski simptomi, tolerancija i pijenje usprkos problemima. Osobe oboljele od alkoholizma često pokazuju simptom gubitka kontrole. Oni mogu apstinirati od alkohola, ali čim popiju prvu čašu alkoholnog pića njihova konzumacija alkohola ide do granice opasne za život odnosno piju tako dugo dok ne izgube svijest. Kada se otrijezne, mogu opet apstinirati, ali ponovno samo do prve čaše alkohola. S druge strane postoje pacijenti koji ne mogu apstinirati od alkohola, a čim to pokušaju javljaju se simptomi apstinencije ili sustezanja (mučnina, povraćanje, drhtanje, znojenje, crvenilo, nesаница i dr.). Jedan oblik ovisnosti (nemogućnost kontrole) može prijeći u drugi oblik (nemogućnost apstinencije) gdje je kod prvog oblika riječ o psihičkoj ovisnosti, a kod stanja gdje apstinencija nije moguća radi se o fizičkoj i psihičkoj ovisnosti.

Kod zdravih ljudi, tolerancija na alkohol se razlikuje od tolerancije kod osoba oboljelih od alkoholizma. U prvoj fazi alkoholizma osobe se privikavaju na alkohol odnosno razvijaju postupno toleranciju. U ovoj fazi osobe piju sve veću količinu alkohola kako bi postigli isti učinak koji se javljao prilikom prvih konzumacija alkohola. Nakon toga, slijedi faza gdje je postignuta tolerancija prema alkoholu ostaje dugo nepromijenjena. Kod teškog, kroničnog alkoholizma smanjuje se tolerancija prema alkoholu gdje osoba nakon manje količine unesenog alkohola, osjeća slabost i malaksalost. U fazi hipertrofije jetre tolerancija prema alkoholu raste, a opada u fazi kada se jetra smanjuje odnosno kod alkoholne ciroze jetre.

Dijagnoza alkoholizma postavlja se na temelju anamnestičkih podataka simptoma bolesti, pregleda liječnika, podataka od bližnjih osoba (heteroanamneza), laboratorijskih pretraga i upitnika.

Od laboratorijskih pretraga, određuje se srednji volumen eritrocita (MCV) i gama glutamil transpeptidaza (gama GT) za ranu dijagnostiku alkoholizma. Povišeni MCV i gama GT značajni su pokazatelji razvoja ovisnosti, a primjenjuje se i nova metoda gama-CDT (kombinacija gama GT i CDT ugljikohidratno deficijentnog transferina) koja poboljšava dijagnostičku preciznost za otkrivanje prekomjerne alkoholne konzumacije (17).

Uporabom upitnika izdvaja se određeni broj simptoma, anamnestičkih podataka i podataka koji se odnose na specifično pijenje kod alkoholizma. Postoje upitnici koje ispunjava liječnik, ali i oni koje pacijent može samostalno ispunjavati.

Sigurna dijagnoza alkohola postavlja se ako su prisutna tri ili više od sljedećih nabrojanih stavki:

- a) snažna i jaka želja da se konzumira alkohol
- b) poteškoće u kontroliranju ponašanja povezano s konzumacijom alkohola
- c) apstinencijski sindrom- kada se prestane s konzumacijom alkohola ili se smanji njegova količina unosa ili sredstvo ovisnosti zamjenjuje drugim sredstvima sličnog djelovanja te se javljaju psihički i fizički simptomi
- d) dokaz o toleranciji – velike doze alkohola potrebne su za postizanje učinka koji su izvorno dobiveni nižim dozama alkohola (osobe ovisne o alkoholu mogu uzimati dnevne doze koje bi osobama bez ovisnosti o alkoholu izazvale probleme u svakodnevnim aktivnostima)
- e) progresivno zanemarivanje drugih zadovoljstva ili interesa zbog primjene alkohola, produljeno vrijeme potrebno za dobivanje učinka alkohola i njegovog oporavka
- f) nastavak s konzumacijom alkohola unatoč jasnim dokazima o štetnosti alkohola ako se unosi u prevelikim količinama (oštećenje jetre, depresivno raspoloženje, poremećaj kognitivnog funkcioniranja)

1.8. Liječenje alkoholizma

U akutnom pijanstvu gdje dolazi do stupnja intoksikacije potrebno je najprije spriječiti daljnju konzumaciju alkohola jer daljnje uzimanje dovodi do gubitka svijesti ili smrti. Nadalje potrebno je osigurati samu osobu i druge ljude, spriječiti ih da bilo kojim prijevoznim sredstvom ili spriječiti bilo koju aktivnost koja je povezana s ozljedama alkoholiziranom stanju. Kada se koncentracija KAUK-a snizi, bolesnici koji su somnolentni mogu postati agresivni i ratoborni na što također treba obratiti pažnju.

Kod kroničnog opijanja najprije je potrebno otkriti simptome apstinencije koje se prvi liječe zbog ozbiljnih komplikacija (Wernicke-Korsakoffljev sindrom). U liječenju apstinencijskog sindroma često se koriste lijekovi koji su svojim farmakološkim učincima slični alkoholu. Depresori CNS-a lijekovi su koji se prvi daju, no ne moraju biti primijenjeni kod svih pacijenta ako im je dovoljna psihološka pomoć i ohrabivanje. Međutim, zbog složenosti simptoma apstinencije teško se može primijeniti u hitnim službama i općim bolnicama. Osnova u liječenju kroničnog pijanstva su benzodiazepini, a njihova doza ovisi o psihičkom stanju i vitalnim znakovima osobe. Međutim, kod alkoholičara je potrebno obratiti pažnju na moguću pojavu ovisnosti o benzodiazepinima koji mogu izazvati i intoksikaciju stoga se ne izdaju nakon razdoblja detoksikacije. Za delirium tremens (DT) potrebno je hitno liječenje zbog njegovog mogućeg smrtnog ishoda. U osnovi pacijente sa simptomima apstinencijskog sindroma nije potrebno tjelesno obuzdavati, već je dovoljno tješjenje i pružanje psihološke potpore uz neizostavno održavanje ravnoteže tjelesnih tekućina koje je osnova u liječenju DT, a vitamini B i C odmah se primjenjuju. Ako dođe do povišenja tjelesne temperature i ako ona ne pada u 24 sata tada se sumnja na druge poremećaje kao što su bolesti jetre ili bubrega i subduralni hematoma.

Odvikavanje za osobe ovisne o alkoholu vrlo je težak i zahtjevan proces. Potrebno ih je upozoriti da će nakon nekoliko dana ili tjedana od zadnje konzumacije alkohola pronaći izgovor. Najbolji pristup u odvikavanju je uvođenje pacijenta u rehabilitacijski program koji traje od 3 do 4 tjedana, a provodi se u centru u kojem je zabranjeno izlaženje za vrijeme trajanja programa. Rehabilitacijski program uključuje i psihoterapiju koja može biti individualna ili grupna. Potpora društva, obitelji i prijatelja također je motivacija koja pomaže pacijentu od odvikavanja. Uz psihoterapiju primjenjuju se i sredstva poput Disulfirama ili Antabusa, koji ometaju metabolizam acetaldehida (spoj za oksidaciju alkohola) i uzrokuju njegovo

nagomilavanje u organizmu što dovodi do neugodnih simptoma kod pacijenta. Ako pacijent konzumira alkohol unutar 12 sati od uzimanja Disulfirama pojavljuje se crvenilo licu u kratkom vremenu (5-15 min), dolazi do vazodilatacije u području vrata i lica, pulsirajuće glavobolje, pojačanog znojenja, hiperpneje i tahikardije. Već u razdoblju od 30-60 minuta nakon konzumacije alkohola slijedi mučnina i povraćanje što dovodi do hipotenzije, vrtoglavice, a često i kolapsa. Zbog ovih neugodnih simptoma Disulfiram se pokazao kao dobro sredstvo kod odvikavanja od alkohola. Naltrekson kao antagonist opijata također se pokazao kao dobar lijek o odvikavanju od alkohola. Znatno smanjuje učestalost recidiva kod pacijenta koji ga pravilno primjenjuju. Uz njega potrebna je potpora savjetovanja.

2. CILJEVI I HIPOTEZE

Cilj ovog istraživačkog rada je ispitati konzumaciju alkohola redovnih i izvanrednih studenata preddiplomskog studija Sestrinstva.

CILJ 1. Utvrditi postoji li razlika između redovnih i izvanrednih studenata u dobi prve konzumacije alkohola.

CILJ 2. Utvrditi preferiraju li studenti sestrinstva pića s nižim postotkom alkohola u odnosu na žestoka alkoholna pića.

CILJ 3. Utvrditi kod koje grupe studenata (redovnih ili izvanrednih) je češća konzumacija alkohola.

HIPOTEZA 1. Redovni i izvanredni studenti sestrinstva neće se značajno razlikovati s obzirom na dob u kojoj su prvi put konzumirali alkohol.

HIPOTEZA 2. Studenti sestrinstva preferiraju alkoholna pića s nižim postotkom alkohola u odnosu na žestoka alkoholna pića.

HIPOTEZA 3. Studenti sestrinstva redovnog studija na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci konzumiraju alkohol češće od studenata sestrinstva izvanrednog studija sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci.

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ispitanici

Istraživanje je provedeno nakon odobrenja nacrt završnog rada (planirano tijekom travnja i svibnja 2023. godine) na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci. U istraživanju su sudjelovali studenti prve, druge i treće godine preddiplomskog stručnog studija sestrinstva. U istraživanje su uključeni studenti oba spola, različite dobi, različitih završenih srednjih škola ili fakulteta i studenti različitog načina studiranja. Metoda uzorkovanja je neprobabilistički prigodni uzorak kao dio populacije kojoj je namijenjeno ovo istraživanje. U ovom istraživanju je ispitano 110 ispitanika. Uvjet za ulazak u istraživanje je u potpunosti ispunjen upitnik.

3.2. Postupak i instrumentarij

Upitnik je izrađen u svrhu istraživanja putem *Google forms* obrasca i prosljeđen studentima preko predstavnika godine na redovnom i izvanrednom studiju Sestrinstva putem službenog E-maila (Outlook). Upitnik se sastojati od dva dijela. U prvom dijelu se nalazi pet pitanja o sociodemografskim podacima (dob, spol, završena srednja škola, status studenta, godina studija). U drugom dijelu upitnika nalaza se pitanja koja se odnose na dob prve konzumacije alkohola, konzumacija pića s različitim postotkom alkohola, razlike u konzumaciji između redovnih i izvanrednih studenata sestrinstva i razlike u konzumaciji alkohola između studenta i studentica sestrinstva. Kod dvanaest pitanja u drugom dijelu upitnika ispitanici su odabrali jedan odgovor koji najpreciznije opisuje njihove navike konzumacije alkohola. U četiri pitanja ponuđena su četiri odgovora, u tri pitanju tri odgovora te pet pitanja imaju ponuđene odgovore da ili ne. Potrebno vrijeme za ispunjavanje upitnika je 5 minuta. Upitnik je ispunjen od svakog studenta pojedinačno, a pitanja za svakog ispitanika su jednaka. Anonimnost upitnika daje određeni stupanj sigurnosti i privatnosti pa se može očekivati da su ispitanici bili iskreniji u njegovom popunjavanju. Uvjet za ulazak upitnika u istraživanje je u potpunosti ispunjen upitnik.

3.3. Statistička obrada podataka

Statistički podaci obrađeni su u programu Statistica 14.0.0.15 (TIBCO Software Inc). pomoću programa *Microsoft Office Excel*, u programu *IBM SPSS Statistics* i ručnim računanjem pomoću deskriptivne statistike i analitičke statističke obrade. Sociodemografski podaci također su obrađeni metodama deskriptivne statistike. Za testiranje svih tri hipoteza koristio se Hi-kvadrat test.

Razina statističke značajnosti za sve testove kojima se provode uspoređivanja u ovom istraživanju iznosit će $p < 0,05$ i koristit će se granica pouzdanosti od 95 %.

3.4. Etički aspekti istraživanja

Ovo istraživanje je niskog rizika te nije bilo potrebno tražiti suglasnost i dozvolu Etičkog povjerenstva za biomedicinska istraživanja Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci. Upitnik je u potpunosti anonim. Svi dobiveni rezultati koristili su se u svrhu izrade završnog rada studenta Matije Međimurca i bit će prikazani na obrani završnog rada. Također, dobiveni podaci će biti objavljeni na repozitoriju Dabar Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci. Ispunjavanjem ovog upitnika ispitanici će istovremeno dati suglasnost da pristaju sudjelovati u istraživanju niskog rizika.

4. RETULTATI ISTRAŽIVANJA

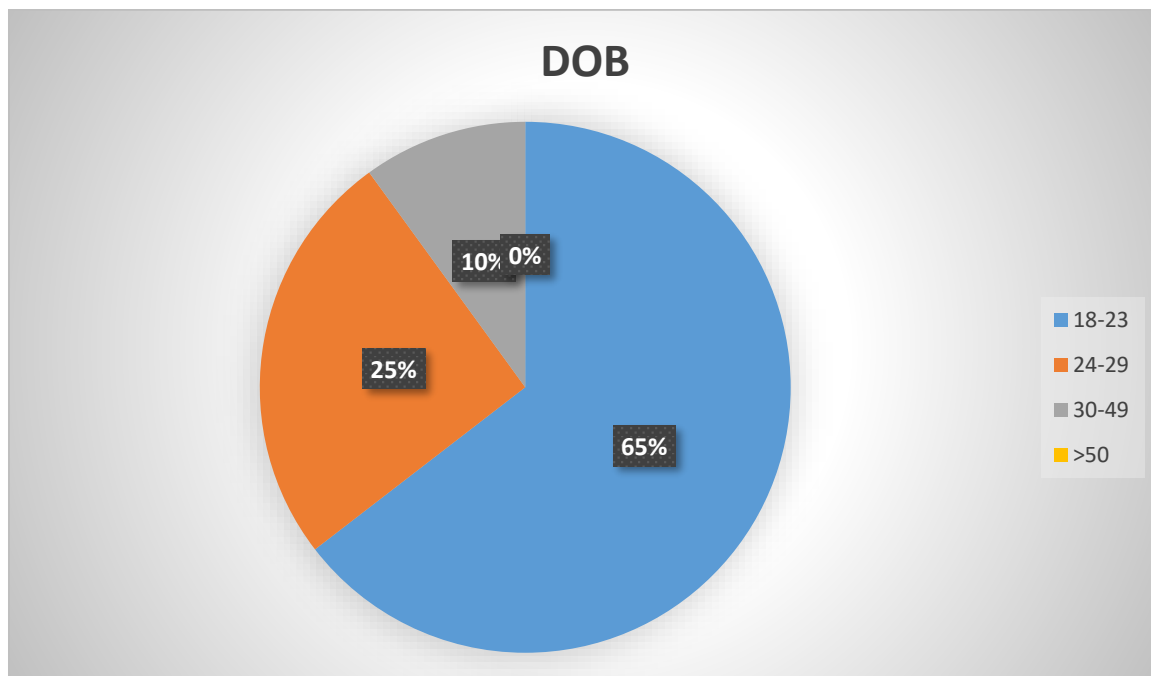
U istraživanju je sudjelovalo 110 studenata preddiplomskog stručnog studija sestrinstva od kojih 59 studenata pripada redovnom načinu studiranja, a 51 izvanrednom. Svi ispitanici koji su sudjelovali u istraživanju informirani su o prikupljanju podataka u svrhu izrade završnog rada, a ispunjavanjem upitnika korišteni su anonimni podaci za istraživanje.

4.1. Deskriptivna analiza sociodemografskih karakteristika ispitanika

4.1.1. Raspodjela prema dobi

U istraživanju su sudjelovali ispitanici dobnih skupina od 18 do 50 godina. Najviše ispitanika bilo je iz dobnih skupina od 18-23 godine.

Grafikon 1: Ispitanici prema dobi

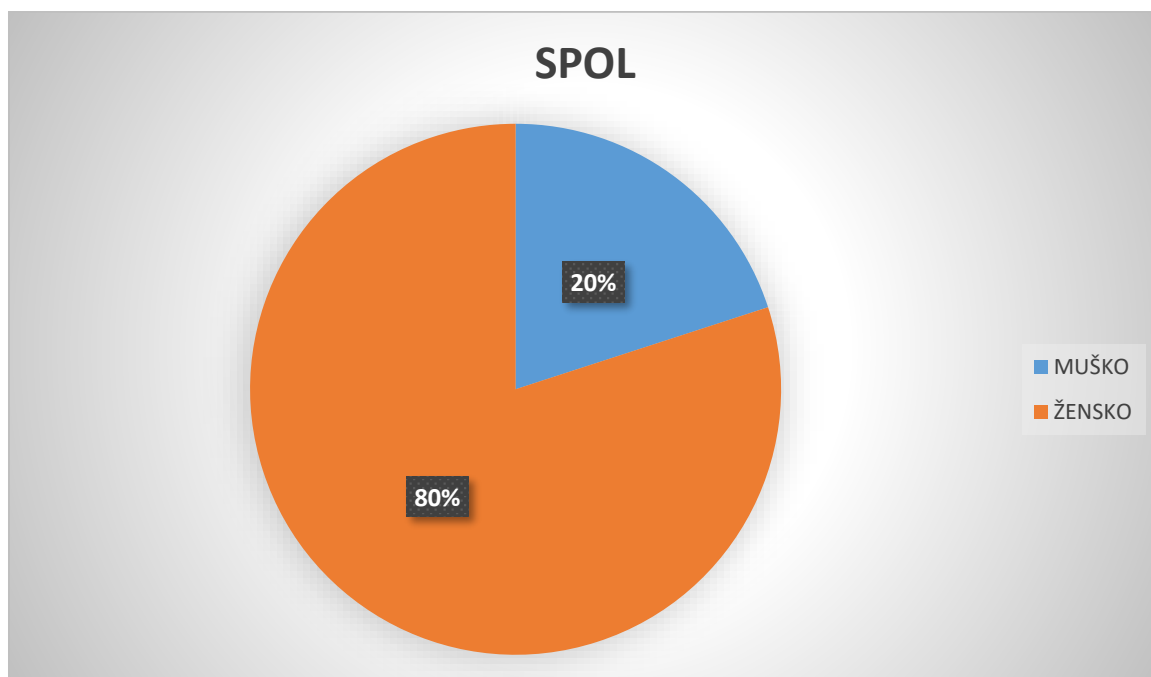

Izvor: obrada autora

4.1.2. Raspodjela prema spolu

U istraživanju je sudjelovalo 88 studentica i 22 studenata. Od ukupno 110 sudionika, sudjelovalo je 80% žena i 20% muškaraca.

Grafikon 2. Ispitanici prema spolu

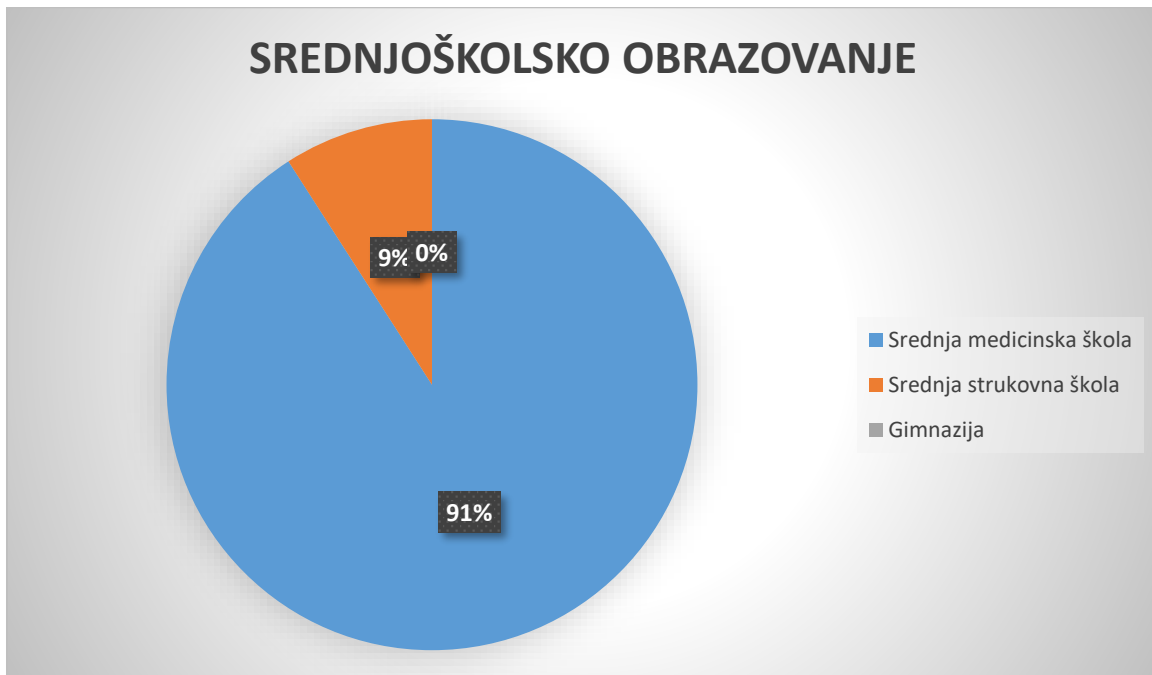

Izvor: obrada autora

4.1.3. Raspodjela prema prethodno završenom srednjoškolskom obrazovanju

Od ukupno 110 ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju, većina je završila srednju medicinsku školu (100 ispitanika), 10 studenata završilo je neku drugu srednju strukovnu školu, a nitko od ispitanika nije završio gimnaziju.

Grafikon 3. Ispitanici prema završenom srednjoškolskom obrazovanju

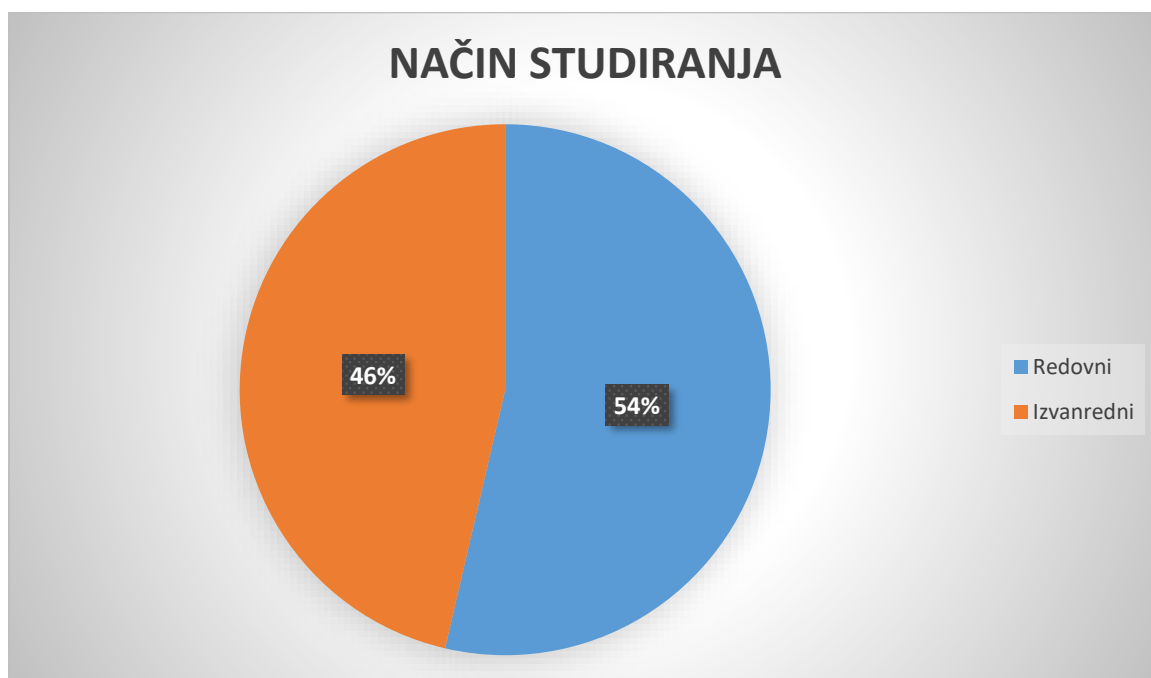

Izvor: obrada autora

4.1.4. Raspodjela prema načinu studiranja

U istraživanju sudjelovali su studenti redovnog i izvanrednog studija sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci. Od 110 ispitanika redovnih studenti čine 53,6% (59 ispitanika), a izvanredni studenti čine 46,6% (51 ispitanika).

Grafikon 4. Ispitanici prema načinu studiranja

Izvor: obrada autora

4.1.5. Raspodjela prema godini studija

U istraživanju je sudjelovalo 24 studenta prve godine, 40 studenata druge godine i 46 studenata treće godine preddiplomskog stručnog studija sestrinstva.

Grafikon 5: Ispitanici prema godini studija

Izvor: obrada autora

4.2. Razlika u prvoj konzumaciji alkohola između redovnih i izvanrednih studenata sestriinstva.

Od ukupno 110 ispitanika na prvo pitanje u upitniku odgovor c) odabralo je 80 studenata. Od 59 redovnih studenata, njih 43 (72,88%) je prvi put konzumiralo alkohol u dobi od 14-18 godina dok od 51 izvanrednih studenata njih 37 (72,55%). U tablici su prikazani podaci dobiveni u upitniku gdje „dobkonzalk“ označava odabran odgovor s obzirom na dob prve konzumacije alkohola ispitanika, „student“ s obzirom na način studiranja te „frekvencija“ koja označava broj za svaku kategoriju.

Tablica 1. Prikaz rezultata na temelju načina studiranja i frekvencije**dobkonzalk * student Crosstabulation**

		student		Total	
		redovan	izvanredan		
dobkonzalk	prije14	Count	12	12	24
		Expected Count	12,9	11,1	24,0
		Standardized Residual	-,2	,3	
	od14do18	Count	43	37	80
		Expected Count	42,9	37,1	80,0
		Standardized Residual	,0	,0	
	nakon18	Count	4	2	6
		Expected Count	3,2	2,8	6,0
		Standardized Residual	,4	-,5	
Total	Count	59	51	110	
	Expected Count	59,0	51,0	110,0	

Za testiranje prve hipoteze korišten je Hi-kvadrat test čija vrijednost nije statistički značajna, odnosno nije dobivena statistički značajna razlika u distribuciji odgovora između redovnih i izvanrednih studenata sestristva s obzirom na dob kada su prvi put konzumirali alkohol ($\chi^2=0.538$, $df=2$, $p>0.05$). Dodatno, kao što je vidljivo u Tablici 1., najviše redovnih i izvanrednih studenata sestristva navelo je da su alkohol prvi puta konzumirali u dobi od 14 do 18 godina

4.3. Vrsta alkoholnog pića koju studenti sestristva konzumiraju

Treće pitanje u upitniku: „Kuju vrstu alkoholnog pića sada (kao odrasla osoba) najčešće konzumirate?“ korišteno je kako bi se utvrdilo koju vrstu alkoholnih pića preferiraju studenti sestristva odnosno preferiraju li alkoholna pića s nižim ili većim postotkom alkohola. Od 110 ispitanika, 75 (68,18%) je odgovorilo da preferiraju alkoholna pića s nižim postotkom alkohola, dok je njih 35 (31,82%) odgovorilo da preferiraju žestoka alkoholna pića. Za testiranje druge hipoteze korišten je Hi-kvadrat test. Hi-kvadrat test je značajan, odnosno dobivena je statistički značajna razlika u distribuciji odgovora studenata sestristva s obzirom na vrstu alkoholnog pića koju preferiraju ($\chi^2=14,545$, $df=1$, $p<0.01$). Studenti sestristva više preferiraju pića s

nižim postotkom alkohola u odnosu na žestoka alkoholna pića zbog čega prihvaćamo drugu hipotezu.

Tablica 2. Prikaz rezultata na temelju frekvencije o konzumaciji alkoholnih pića s većim ili nižim postotkom alkohola

	vrstaalk		
	Observed N	Expected N	Residual
nižipost	75	55,0	20,0
žestoko	35	55,0	-20,0
Total	110		

Test Statistics

	vrstaalk
Chi-Square	14,545
df	1
Asymp. Sig.	,000

4.4. Učestalost konzumacije alkohola kod studenata sestrinstva

Četvrto pitanje u upitniku: „Koliko učestalo pijete alkoholna pića?“, upotrijebljeno je za testiranje treće hipoteze odnosno kako bi se usporedile navike konzumacije alkohola između redovnih i izvanrednih studenata sestrinstva. Od 110 ispitanika c) i d) odgovor odabralo je samo 13 studenata zbog čega su kategorije spojene u računanju zbog narušene preduvjeta za provođenje ovog testa. Od 59 redovnih studenata, njih 38 (64,41%) odgovorilo je da alkohol konzumiraju nikad ili rijetko, 16 (27,19%) redovnih studenata odgovorilo je da alkohol konzumiraju jednom tjedno, dva puta tjedno 5 (8,47%) redovnih studenata i odgovor više od 8 puta mjesečno nije odabrao niti jedan redovni student. Od 51 izvanrednih studenata, njih 27 (52,94%) navelo je da alkohol konzumiraju nikad ili rijetko, jednom tjedno 16 (31,37%) izvanrednih studenata, dva puta tjedno 5 (9,80%) izvanrednih studenata i odgovor više od 8 puta mjesečno odabralo je 3 (5,08%) izvanredna studenta. Hi-kvadrat nije značajan.

Tablica 3. Prikaz rezultata s obzirom na učestalost konzumacije alkohola redovnih i izvanrednih studenata

konzalk * student Crosstabulation

		student		Total	
		redovan	izvanredan		
konzalk	nikad ili rijetko	Count	38	27	65
		Expected Count	34,9	30,1	65,0
		Standardized Residual	,5	-,6	
	jednom tjedno	Count	16	16	32
		Expected Count	17,2	14,8	32,0
		Standardized Residual	-,3	,3	
	dva puta tjedno i više od 8 puta mjesečno	Count	5	8	13
		Expected Count	7,0	6,0	13,0
		Standardized Residual	-,7	,8	
Total	Count	59	51	110	
	Expected Count	59,0	51,0	110,0	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,983	2	,371
Likelihood Ratio	1,987	2	,370
Linear-by-Linear Association	1,947	1	,163
N of Valid Cases	110		

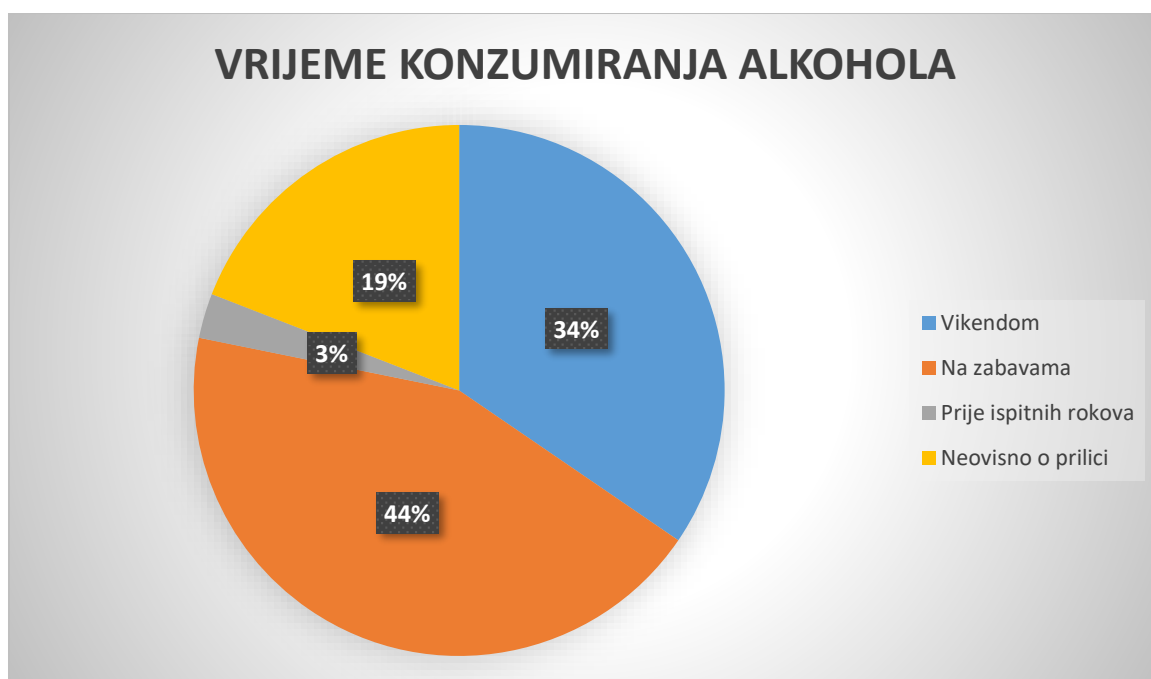
Ni jedan standardizirani rezidual nije veći od 1,96. Hi-kvadrat nije značajan, tj. nije dobivena statistički značajna razlika u distribuciji odgovora između redovnih i izvanrednih studenata s obzirom na količinu konzumiranog alkohola ($\chi^2=1,983$, $df=2$, $p>0.05$). Redovni i izvanredni studenti ne razlikuju se međusobno s obzirom na to koliko često konzumiraju alkohol.

4.4. Ostali podaci iz upitnika

Većina studenata odgovorila je kako alkohol najčešće konzumiraju na zabavama, njih 48 (43,64%), zatim vikendom odgovorilo je 38 studenata (34,55%), neovisno o prilici 21 (19,09%) i prije ispitnih rokova 3 (2,73%) studenta.

Grafikon 6: Vrijeme kada studenti konzumiraju alkohol

Izvor: obrada autora

Kao razlog konzumacije alkohola 46 studenata (41,82%) je odabralo odgovor da ih opusti i omogući im da se bolje zabave, 40 studenata (36,36%) ga konzumira zbog ostalih razloga, 19 (17,27%) kako bi zaboravili na probleme te samo 1 (0,91%) student navodi da konzumira alkohol zbog utjecaja društva.

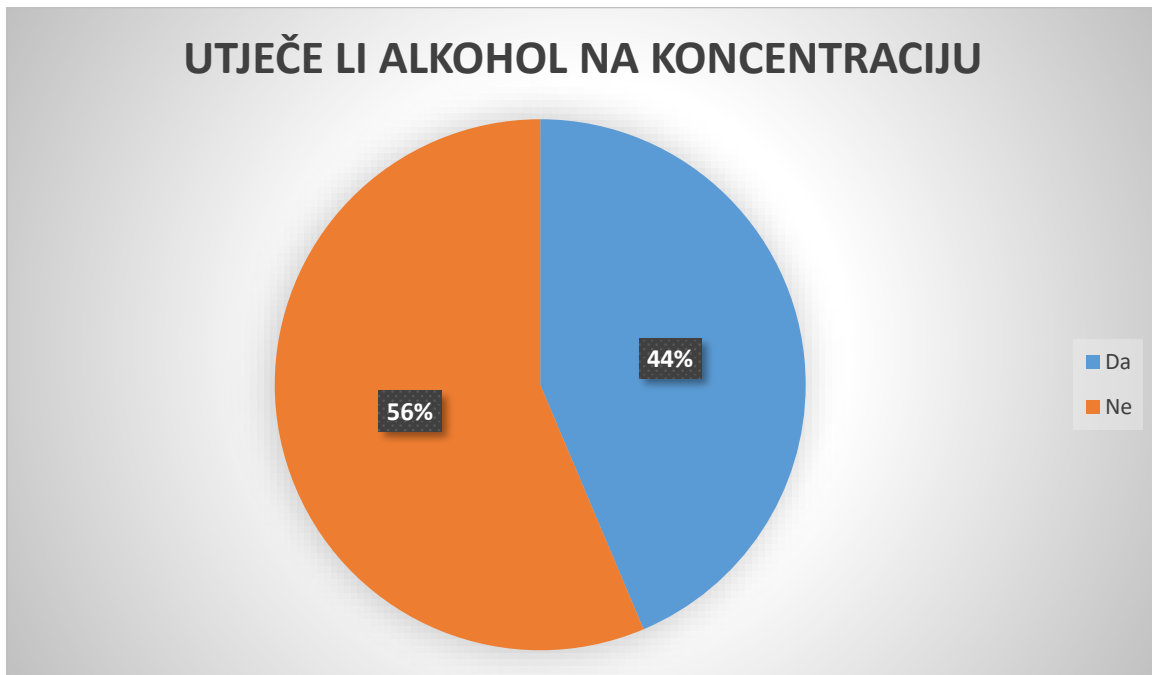
Grafikon 7: Razlozi konzumacije alkohola

Izvor: obrada autora

U upitniku ispitan je i učinak alkohola na koncentraciju studenata. Rezultati pokazuju da 48 studenata (43,64%) smatra da alkohol utječe na njihovu koncentraciju dok ostalih 62 (56,36%) studenata smatra da ne utječe. Promjene u koncentraciji tijekom konzumacije alkohola ne zamjećuje 76 studenata (69,09%), 32 studenata (29,09%) da se teže koncentriraju nakon konzumacije alkohola dok je 2 (1,82%) studenata navelo da alkohol poboljšava njihovu koncentraciju.

Grafikon 8: Stajalište studenata o učinku alkohola na njihovu koncentraciju

Izvor: obrada autora

Grafikon 9: Kako alkohol utječe na koncentraciju studenta

Izvor: obrada autora

Nadalje, u upitniku je postavljeno pitanje jesu li ispitanike prijatelji ikad nagovarali da konzumiraju alkohol. Od 110 ispitanika 65 ispitanika (59,09%) odgovorilo je pozitivno, odnosno odgovorom „da“, dok je 45 ispitanika (40,91%) odgovorilo da ih prijatelji nikad nisu nagovarali na konzumaciju alkohola.

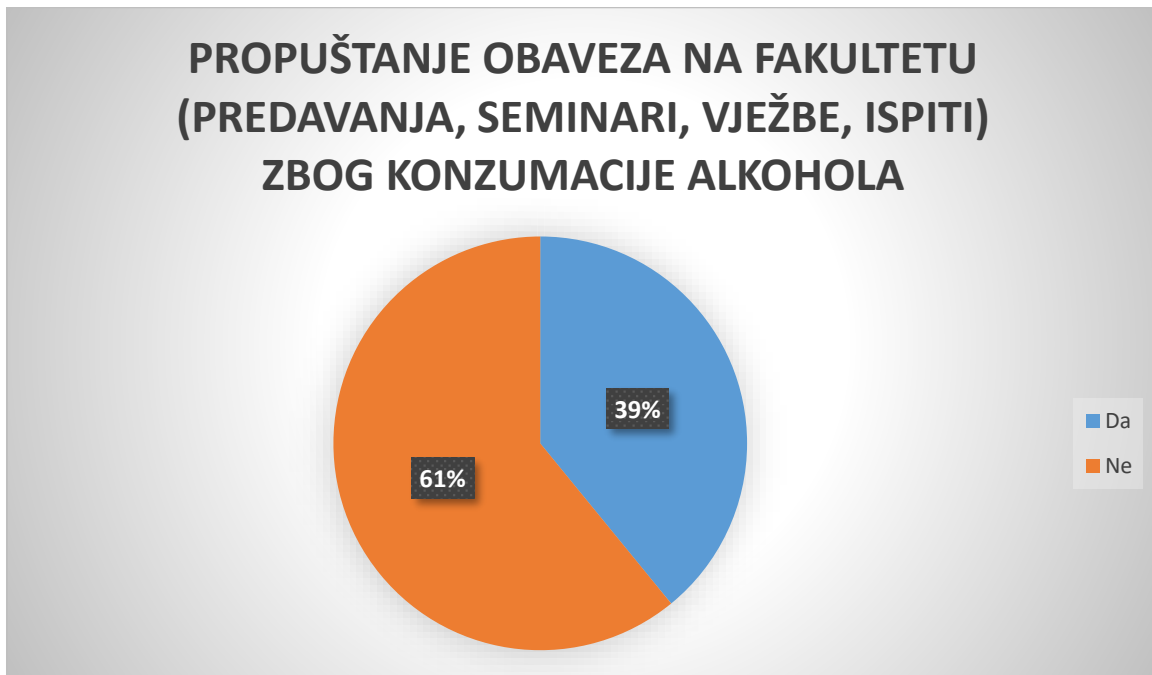
Grafikon 10: Konzumacija alkohola prilikom nagovaranja prijatelja

Izvor: obrada autora

Na pitanje jesu li ispitanici ikad propustili obaveze na fakultetu zbog konzumacije alkohola pozitivno je odgovorilo 43 ispitanika (39,09%) dok 67 (60,90%) ispitanika navodi da nije.

Grafikon 11: Odsutnost s fakulteta zbog konzumacije alkohola

Izvor: obrada autora

Kao zadnje pitanje u upitniku postavljeno je pitanje smatraju li ispitanici da je alkohol bezopasan za ljudsko tijelo. Od 110 ispitanika odgovor „da“ odabralo je 2 (1,82%) ispitanika, dok 108 (98,18%) ispitanika smatra da alkohol nije bezopasan za ljudsko tijelo.

Grafikon 12: Stavovi o bezopasnosti alkohola za ljudsko tijelo

Izvor: obrada autora

5. RASPRAVA

Ovim istraživanjem dobiveni su rezultati o prosječnoj dobi prve konzumacije alkohola, o vrsti alkoholnog pića koju studenti preferiraju i podaci o grupi studenta (redovni ili izvanredni) koji češće konzumiraju alkohol. Ispitanici u ovom istraživanju jesu svi studenti Preddiplomskog stručnog studija sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci. Dobivenim rezultatima prihvaćene su dvije hipoteze (H1 i H2) dok je treća hipoteza (H3) odbačena.

U istraživanju je sudjelovalo 110 ispitanika. Prvim dijelom upitnika skupljeni su sociodemografski podaci ispitanika dok se drugi dio odnosi na samu konzumaciju alkohola kod studenata sestrinstva i njihova mišljenja o alkoholu. Prvo pitanje u upitniku korišteno je za ispitivanje prve hipoteze, treće pitanje za testiranje druge hipoteze te četvrto pitanje za ispitivanje treće hipoteze.

Na temelju prve hipoteze, rezultati istraživanja pokazali su da je najviše studenata (72,73%) prvi put konzumiralo alkohol u dobi od 14-18 godina, a razlika u prvoj konzumaciji između redovnih i izvanrednih studenata nije značajna čime je prva hipoteza potvrđena. Zanimljiv podatak dobiven iz ovog pitanja jest da su svi ispitanici barem jednom u životu probali alkohol, jer odgovor „Nikad nisam probao/la alkohol“ (a) nije odabrao niti jedan ispitanik. Istraživanje provedeno u Meksiku 2020. godine ispitivalo je koja je prosječna dob u kojoj su studenti sestrinstva prvi put konzumirali alkohol. Dobiveni rezultati istraživanja pokazuju kako je prosječna dob u kojoj su studenti sestrinstva prvi put konzumirali alkohol 16.3 godine (18). Druga hipoteza također je potvrđena. Studenti sestrinstva preferiraju alkoholna pića s nižim postotkom alkohola u odnosu na žestoka alkoholna pića. Od 110 ispitanika, njih 35 (31,82%) navelo je da preferiraju žestoka alkoholna pića dok je ostalih 75 (68,18%) ispitanika navelo da preferiraju pivo i vino, odnosno alkoholna pića s nižim postotkom alkohola. Prije navedeno istraživanje također je ispitivalo koju vrstu alkoholnog pića studenti sestrinstva preferiraju. Rezultati istraživanja pokazuju da kao i u ovom istraživanju studenti sestrinstva preferiraju alkoholna pića s nižim postotkom alkohola, u ovom istraživanju pivo gdje je više od polovice (53,6%) ispitanika navodi pivo kao alkoholno piće koje preferiraju i najčešće konzumiraju (18). Treća hipoteza je odbačena. Istraživanjem je dokazano da nema razlike u učestalosti konzumacije alkohola redovnih i izvanrednih studenata. Od 59 redovnih

studenata njih 38 (64,41%) navelo je da alkohol konzumiraju nikad ili rijetko dok od 27 izvanrednih studenata ovaj odgovor odabralo je 27 studenata (52,94%).

Jednak broj (16) redovnih i izvanrednih studenata navelo je da alkohol konzumiraju jednom tjedno, isto kao što je 5 redovnih i 5 izvanrednih studenata navelo da ga konzumiraju dva puta tjedno, odnosno 8 puta mjesečno. Od 51 izvanrednih studenata njih troje (5,88%) navodi da alkohol konzumiraju više od 8 puta mjesečno.

S porastom konzumacije alkohola među studentima ne samo u Hrvatskoj, već i drugim zemljama svijeta povećava se i potreba za provođenjem preventivnih programa koji bi osvijestili ne samo studente već i cijelu populaciju o štetnosti učinka alkohola na ljudsko zdravlje i posljedice koje ostavlja na najbliže članove. Poželjno bi bilo i uvođenje intervencija za smanjivanje konzumacije alkohola usmjerenih na studentsku populaciju pri čemu je s aspekta učinkovite prevencije stradavanja studenata u prometnim nesrećama osobito važna uska suradnja obrazovnog i javnog zdravstvenog sektora te policije (19).

6. ZAKLJUČAK

Alkohol u našem društvu predstavlja sredstvo uz koje se slavi, može bolje zabaviti ili sredstvo pomoću kojeg ljudi zaboravljaju na svakodnevne probleme. Već od malih nogu djeca svjedoče kako je alkohol povezan uz slavlja, zabave, rođendane ili neke druge prigode te omogućuje ljudima bolju zabavu i bijeg od stvarnosti. Stupanjem u adolescenciju javlja se želja da istraže što alkohol čini toliko posebnim da omogući ljudima „dobar osjećaj.“ Upravo zbog te znatije počne konzumacija koja bez kontrole pijenja povećava rizik za razvoj alkoholizma. Studenti su isto jedna od rizičnih skupina za razvoj ove bolesti. Kada upišu fakultet i presele se u novu sredinu, iskuse slobodu bez nadzora i kontrole. Noćni izlasci postaju sve češći kao i konzumacija alkohola. Alkohol može imati pozitivne učinke poput smanjenja rizika za začepljenja krvnih žila, no ti pozitivni učinci su neusporedivi s problemima koje on može prouzročiti pretjeranom konzumacijom. Osim štetnosti na ljudsko zdravlje, brojni mladi zbog lažne hrabrosti i nedostatka znanja o štetnim posljedicama pijenja skupe sjednu za volan te tako dovode u opasnost ne samo sebe već i druge sudionike u prometu. Nažalost, alkohol je danas dostupan posvud. Prisutna je i problematika prodaje alkohola maloljetnim osobama pa je alkoholizam u adolescentnoj dobi u porastu.

Ovim istraživanjem potvrđeno je da su svi ispitanici barem jednom probali alkohol i to najčešće u dobi od 14-18 godina. Više od 60% studenata sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci dalo je podatak da konzumiraju alkohol nikad ili rijetko dok njih blizu 30% navodi da ga konzumira jednom tjedno. To za sad nije zabrinjavajući podatak, no nastave li studenti s takvim obrascima ponašanja konzumacija će se povećati na dva/tri puta tjedno gdje postoji rizik za razvoj alkoholizma. Sestrinstvo nije nimalo lak posao koji sa sobom nosi velike doze stresa te iziskuje puno odricanja zbog čega i kod ove skupine zaposlenika postoji rizik od razvoja alkoholizma.

LITERATURA

1. Dowdall GW. College Drinking: Reforming a Social Problem. San Francisco: ABL-CLIO; 2009.
2. Rkman D, Gašpar S, Kujnudžić-Tiljak M, Majer M. Konzumacija alkohola među mladima u Republici Hrvatskoj. Hrana u zdravlju i bolesti [Internet]. 2017 [Pristupljeno 10.04.2023.];3 Specijalno izdanje(9. Štamparovi dani):17-17. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/198864>
3. Sartor CE, Lynskey MT, Bucholz KK, Madden PAF, Martin NG, Heath AC. Timing of first alcohol use and alcohol dependence: evidence of common genetic influences. Addiction [Internet]. 2009;104(9):1512–8. Dostupno na: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1360-0443.2009.02648.x>
4. Arambašić V, Miškulin M, Matić M. Učestalost konzumacije alkohola među studentima Sveučilišta u Osijeku, te njezina moguća povezanost sa stradavanjem studenata u prometnim nesrećama. Medica Jadertina [Internet]. 2014 [Pristupljeno 10.02.2023.];44(3-4):131-137. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/133211>
5. O'Malley PM, Johnston LD. Epidemiology of alcohol and other drug use among American college students. J Stud Alcohol Suppl [Internet]. 2002;(14):23–39. Dostupno na: <http://dx.doi.org/10.15288/jsas.2002.s14.23>
6. Carter, A. C., Brandon, K. O., & Goldman, M. S. (2010). The college and noncollege experience: a review of the factors that influence drinking behavior in young adulthood. Journal of Studies on Alcohol and Drugs, 71(5), 742–750. <https://doi.org/10.15288/jsad.2010.71.742>
7. Lessa NR. Living with alcoholism and drug addiction. New York, NY: Facts On; 2009.
8. Cortaza-Ramírez L, Calixto-Olalde G, Hernández-López L, Torres-Balderas D. Prevalence of alcohol consumption in nursing students. Medwave [Internet]. 2022 [Pristupljeno 30.05.2023.];22(2):e8712. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35370287/>
9. Alcohol consumption statistics [Internet]. Europa.eu. [Pristupljeno 10.02.2023.]. Dostupno na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Alcohol_consumption_statistics
10. Nair JM, Nemeth LS, Sommers M, Newman S, Amella E. Alcohol use, misuse, and abuse among nursing students: A Photovoice study: A photovoice study. J Addict Nurs [Internet]. 2016;27(1):12–23. Dostupno na: <http://dx.doi.org/10.1097/JAN.0000000000000107>

11. Lider/Hina. WHO: Svaka dvadeseta smrt u svijetu povezana s alkoholom [Internet]. Lidermedia.hr. 2018 [Pristupljeno 20.05.2023.]. Dostupno na: <https://lidermedia.hr/aktualno/who-svaka-dvadeseta-smrt-u-svijetu-povezana-s-alkoholom-39915>
12. National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism. The Cycle of Alcohol Addiction | National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism (NIAAA) [Internet]. www.niaaa.nih.gov. 2021. Dostupno na: <https://www.niaaa.nih.gov/publications/cycle-alcohol-addiction>
13. Galbicsek C. College alcoholism [Internet]. Alcohol Rehab Guide. 2017 [Pristupljeno 20.05.2023.]. Dostupno na: <https://www.alcoholrehabguide.org/resources/college-alcohol-abuse/>
14. Dowdall GW. College Drinking: Reframing a Social Problem: Reframing a Social Problem. ABC-CLIO; 2008 Dec 30.
15. Placebo d.o.o Split i MSD Hrvatska. Alkoholizam [Internet]. Placebo.hr. [Pristupljeno 20.05.2023.]. Dostupno na: <http://www.msd-prirucnici.placebo.hr/msd-prirucnik/psihijatrija/lijekovi-droge-i-ovisnost/alkoholizam>
16. Lessa N, Gilbert SD. Living with alcoholism and drug addiction. Infobase Publishing; 2009.
17. Alkoholizam [Internet]. Cybermed.hr. Cybermed d.o.o.; 2006 [Pristupljeno 20.05.2023.]. Dostupno na: <https://www.cybermed.hr/clanci/alkoholizam>
18. Cortaza-Ramírez L, Calixto-Olalde G, Hernández-López L, Torres-Balderas D. Prevalence of alcohol consumption in nursing students. Medwave [Internet]. 2022 [Pristupljeno 20.05.2023.];22(2):e8712. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35370287/>
19. Arambašić V, Miškulin M, Matić M. Učestalost konzumacije alkohola među studentima Sveučilišta u Osijeku, te njezina moguća povezanost sa stradavanjem studenata u prometnim nesrećama [Internet]. Srce.hr. [Pristupljeno 20.05.2023.]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/196712>

PRIVITCI

PRIVITAK A: Upitnik

UPITNIK

Poštovani,

Pozivam Vas da sudjelujete u istraživanju ispunjavanjem ovog upitnika u kojoj se ispituje konzumacija alkohola kod redovnih i izvanrednih studenata prve, druge i treće godine studija Sestrinstva. Upitnik je u potpunosti anonim. Svi dobiveni rezultati bit će iskorišteni u svrhu izrade završnog rada i bit će prikazani na obrani završnog rada.

Unaprijed Vam se zahvaljujem!

Matija Međimurec, redovni student treće godine sestrinstva preddiplomskog stručnog studija Sestrinstva

Opći podaci:

U ovom djelu ispunjavate opće podatke o sebi i studiranju.

1. Dob

- a) 18-23 godina
- b) 24-29 godina
- c) 30-49 godina
- d) 50< godina

2. Spol

- a) muški
- b) ženski

3. Srednjoškolsko obrazovanje:

- a) završena srednja medicinska škola
- b) završena gimnazija
- c) završena neka druga srednja strukovna škola

4. Način studiranja:

- a) redovni
- b) izvanredni

5. Godina studija:

- a) prva godina sveučilišnog studija Sestrinstva
- b) druga godina sveučilišnog studija Sestrinstva
- c) treća godina sveučilišnog studija Sestrinstva

U ovom djelu bit će ponuđeno više odgovora. Odaberite onaj odgovor koji se najviše odnosi na Vas.

1. S koliko godina ste prvi put konzumirali alkohol?

- a) Nikad nisam probao/la alkohol
- b) Prije 14. godine
- d) U dobi od 14-18 godina
- c) Nakon navršene 18. godine

2. O kojoj vrsti alkohola se tada radilo? (ako ste u prvom pitanju odabrali odgovor a) preskočite ovo pitanje)

- a) Vino
- b) Pivo
- c) Žestoka alkoholna pića

3. Koju vrstu alkoholnog pića sada (kao odrasla osoba) najčešće konzumirate?

- a) Vino
- b) Pivo
- c) Žestoka alkoholna pića

4. Koliko učestalo pijete alkoholna pića?

- a) Nikad ili rijetko
- b) Jednom tjedno
- c) Dva puta tjedno
- d) Više od 8 puta mjesečno

5. Kada najčešće konzumirate alkohol?

- a) Vikendom
- b) Na zabavama
- c) Prije ispitnih rokova
- d) Neovisno o prilici

6. Koji je razlog konzumiranja alkohola?

- a) Opusti me i omogući mi da se bolje zabavim
- b) Zaboravim na probleme
- c) Zbog utjecaja društva
- d) Ostali razlozi

7. Kako konzumacija alkohola utječe na vašu koncentraciju?

- a) Nisam primijetio/primijetila promjene
- b) Teže se koncentriram nakon konzumacije alkohola
- c) Alkohol poboljšava moju koncentraciju

8. Smatrate li da alkohol utječe na vašu koncentraciju?

- a) Da
- b) Ne

9. Biste li rekli da stres na fakultetu pridonosi učestalijoj konzumaciji alkohola?

- a) Da
- b) Ne

10. Jesu li Vas prijatelji ikad nagovarali da konzumirate alkohol?

- a) Da
- b) Ne

11. Jeste li zbog alkohola ikad propustili obaveze na fakultetu (predavanja, seminari, vježbe, ispiti)?

- a) Da
- b) Ne

12. Smatrate li da je alkohol bezopasan za ljudsko tijelo?

- a) Da
- b) Ne

PRIVITAK B: TABLICE I GRAFIKONI

Tablica 1. Prikaz rezultata na temelju načina studiranja i frekvencije ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Tablica 2. Prikaz rezultata na temelju frekvencije o konzumaciji alkoholnih pića s većim ili nižim postotkom alkohola ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Tablica 3. Prikaz rezultata s obzirom na učestalost konzumacije alkohola redovnih i izvanrednih studenata ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 1: Ispitanici prema dobi ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 2. Ispitanici prema spolu ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 3. Ispitanici prema završenom srednjoškolskom obrazovanju ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 4. Ispitanici prema načinu studiranja .... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 5: Ispitanici prema godini studija..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 6: Vrijeme kada studenti konzumiraju alkohol ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 7: Razlozi konzumacije alkohola ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 8: Stajalište studenata o učinku alkohola na njihovu koncentraciju ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 9: Kako alkohol utječe na koncentraciju studenta .... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 10: Konzumacija alkohola prilikom nagovaranja prijatelja..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 11: Odsutnost s fakulteta zbog konzumacije alkohola..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

Grafikon 12: Stavovi o bezopasnosti alkohola za ljudsko tijelo ..... **Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.**

ŽIVOTOPIS

Zovem se Matija Međimurec, rođen sam 08.09.2000. godine u Čakovcu. Osnovnu školu Donji Kraljevec pohađao sam od 2007. do 2014. godine nakon čega sam upisao srednju medicinsku školu u Čakovcu smjer medicinska sestra/tehničar opće njege te istu završio 2020. godine. Nakon završene srednje škole upisao sam preddiplomski stručni studij sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci.